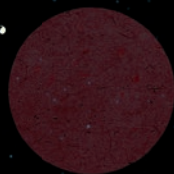
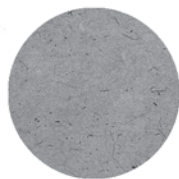

Co všechno ustojí
bratrská láska?

EMANUELE
ALTISSIMO
UKRADENÉ
SVĚTLO

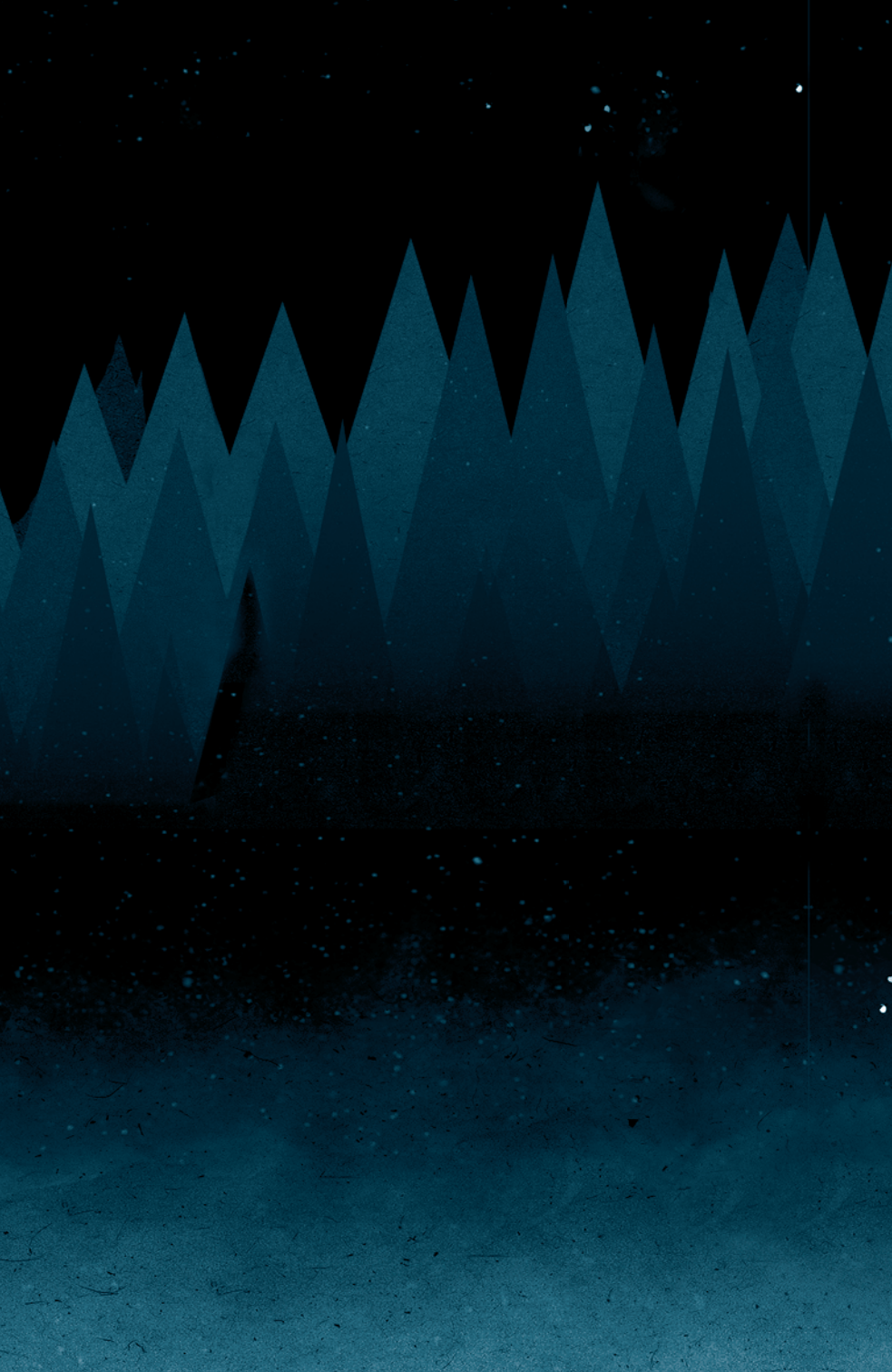
HOST

EMANUELE
ALTISSIMO
UKRADENÉ
SVĚTLO

PŘELOŽILA
ALŽBĚTA KALINOVÁ

EMANUELE
ALTISSIMO
UKRADENÉ
SVĚTLO

BRNO 2020

Luce rubata al giorno

Copyright © Emanuele Altissimo

License agreement made through Laura Ceccacci Agency s.r.l.

Czech edition published by arrangement with Laura Ceccacci

Literary Agency through Agentia Literara Livia Stoia

Cover art © Xuan Xuan Loc

Translation © Alžběta Kalinová, 2020

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2020 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0265-3 (Formát PDF)

ISBN 978-80-275-0266-0 (Formát ePub)

ISBN 978-80-275-0267-7 (Formát MobiPocket)

Elisabettě, tomu
nejzářivějšímu světlu

*Proti slunci, s rukama rozpřaženejma.
A vypadal tak vohromnej — jako pámbu.*

JOHN STEINBECK

Teď braň se zoufale, že umírá tvůj den.

DYLAN THOMAS

Devět měsíců po bratrově odchodu u nás zazvonil telefon.

Vytřeštil jsem oči do tmy ve svém pokoji, počkal jsem, až zaslechnu dědečkovy kroky, a pak jsem vstal. Trvalo dlouho, než to zvedl. Došel jsem chodbou až na práh obývacího pokoje. Děda stál u telefonního stolku s rukou ve vlasech. Držel si je, jako by snad foukal vítr.

„Dejte mi vteřinku,“ řekl.

Pak rozsvítil lampičku a uviděl mě. Venku na ulici někdo zatroubil a snad všichni psi z naší čtvrti se najednou rozštěkali. Děda na mě mávl volnou rukou, abych ho nechal, a sesunul se na divan.

Šel jsem do kuchyně, zvedl sluchátko druhého telefonu a se zatajeným dechem poslouchal.

Volající dědovi odříkal poznávací značku automobilu a požádal ho, aby potvrdil, že je jeho vlastníkem. Byl to policista.

„O jakém že autu to mluvíte?“ zeptal se dědeček.

Policista řekl, že hlídka narazila na červenou Ladu Nivu odstavenou na kraji silnice. Měla vypnutý motor a v kabině byla tma.

„Shrnu vám dosavadní zjištění.“

Následovalo ticho. Pak policista přečetl jméno, příjmení a adresu řidiče. Shodnou s tou naší.

„Je to váš příbuzný?“ zeptal se dědy.

Dědečkovi se zachvěl hlas.

„Je to můj vnuk.“

Pak jsem na pozadí zaslechl zvuk autorádia.

„Působil dost zmateně,“ pokračoval policista. „Křičel na nás, že auto je jeho, ačkoli je psané na vás. Nevíme, jestli mu věřit.“

Ve spáncích mi začala pulzovat krev.

„Je tam s vámi?“

„Ano, pane.“

„A mohl byste mi ho dát k telefonu?“

Další ticho. Bouchnutí dveří, kroky, hlasy. I ten *jeho*, pomyslel jsem si. Sluchátka se však opět chopil policista.

„Tvrdí nám, že nemůže.“

„Kde jste ho zastavili?“

„Poblíž Pescary. Když si nás všiml, jako by se úplně zbláznil.“ Následovala další odmlka, takže jsem měl čas si to místo s bratrem spojit. „Odmítal se probudit.“

„On v tom autě spal?“

„V kufru. Na hromadě oblečení.“ Potom si policista několikrát odkašlal. „Připadal nám podezřelý, tak jsme ho zadrželi, ale pokud auto neukradl, celé to uzavřeme jen jako nedovolené stání a tím to bude vyřešené.“

Venku začali znovu štěkat psi.

„Tak dobře,“ povzdechl si děda nakonec. „Tak mu jen vyřídíte, aby dával pozor.“

Zavěsil jsem dřív, než mu policista stačil odpovědět. Pak jsem se podíval na ledničku na magnet od Nives, který zářil, přestože byla tma.

Děda si mě zavolal do obýváku.

„Slyšels všechno?“

Přikývl jsem.

Děda popadl telefon ze stolku, vyrval ho ze zásuvky a mrštil jím o stěnu. Telefon sice zůstal navenek celý, ale něco uvnitř

se muselo rozbít. Pak děda padl na kolena. Chtěl jsem ho zvednout, ale nemohl jsem nic dělat. Natáhl nohy a opřel se zády o divan.

„Tak vstávej, dědo.“

Plakal, přestože mu netekly slzy.

„Proč? Kam bych měl jít?“

Vrátil jsem se k sobě do pokoje, vzal jsem deku a šel mu ji rozprostít přes nohy. Potom jsem si sedl vedle něj a společně jsme zírali na náš odraz v prosklených dveřích. Psi venku už zase mlčeli.

Aniž se na mě podíval, chytil mě rozechvělou dlaní za ruku.

„Nedopadlo to tak, jak jsem chtěl,“ zavrtěl hlavou a dál hleděl do skla.

Následovalo několik minut ticha.

„Pořád se mi zdá jeden a ten stejný sen,“ hlesl. „Takový krásný sen.“

I v mých nocích se našlo místo jen pro mého bratra. Sledoval jsem ho, zatímco on se mi vzdaloval do tmy, běžel jsem za ním, třásl s ním a vztekle jsem na něj křičel hlasem, jehož sílu ještě násobily noční můry. On mi však nikdy neodpovídal. Ve všech mých snech jenom stál na místě s děsivým úsměvem na rtech.

Vždycky jsem se vzbudil v slzách, plný nenávisti. S tím, jak člověka může ničit láska, jsem dosud neměl žádnou zkušenost.

„Vrátí se,“ řekl dědeček. „A najde nás tu, jak na něj čekáme.“

KAPITOLA PRVNÍ

Rok předtím vešel Diego ke mně do pokoje a řekl mi, abych si zabalil věci. Bylo třicátého června roku 1998. Mně bylo třináct let a jemu dvacet jedna.

To ráno na sobě měl vojenské sako a mámin parfém, který používal jako balzám pokaždé, když si oholil vlasy. Opřel jsem se o čelo postele a zadíval se na něj, ale sotva jsem otevřel ústa, umlčel mě zdviženou dlaní.

„Vezmi si nějaký pořádný kufr,“ dodal stroze. „Naházej do něj úplně všechno.“

„Všechno? Proč?“

Diego do mě zabodl pohled a posadil se ke mně na kraj postele.

„Máme za sebou náročný rok,“ povzdechl si a promnul si oči dlaněmi. „Potřebuješ prázdniny.“

„Já nevím.“

„Ale já ano.“

„A kam pojedeme?“ zajímalo mě.

Diego vstal a se skloněnou hlavou udělal několik kroků. Zastavil se u psacího stolu. Po té nehodě jsem si na něj postavil zarámovanou fotku.

Vzal ji do rukou a dlouze si ji prohlížel, přičemž zhluboka dýchal nosem. Jako by byl na pokraji nějakého rozhodnutí, když jsem ho vyrušil. Ohlédl se na mě a upustil rámeček

s fotkou na podlahu. Pak se zadíval na střepey, rozsypané po parketách. Jeden rozdrtil botou. Už už jsem se chystal vstát z postele, ale on mě znovu zastavil zdviženou rukou.

„Nech ji ležet,“ řekl.

„Musím přece zamést ty střepey,“ zabručel jsem. Rámeček se povaloval kousek od jeho nohou.

Diego přešel po pokoji na druhou stranu.

„Na to teď není čas,“ prohlásil. „Uděláš to, až se vrátíme.“

Potom se na okamžik zamyslel. „Vezmi si turistickou obuv. Jak přijdu, odjíždíme.“

„A kam jdeš?“

„Musím něco vyřídit s Aimem.“

„Co?“

„To se tě netýká,“ houkl po mně už na odchodu.

Vyskočil jsem z postele a zvedl rámeček ze země. Pak jsem z něj vyndal fotku, opatrně, abych se neřízl, a schoval jsem si ji do náprsní kapsy pyžama, kde byla v bezpečí. Potom jsem si došel pro boty, vzal smetáček, nametl střepey na lopatku, vysypal je do odpadkového koše a zamířil do koupelny. Umyvadlo bylo plné vlasů a za kohoutkem ležela bratrova žiletka.

Začal jsem umyvadlo drhnout houbičkou. Spláchl jsem z něj všechny vlasy a díval jsem se, jak jeden po druhém mizejí v odpadu.

Pak jsem se v koupelně zamkl a zahleděl jsem se na sebe do zrcadla. Pod lícními kostmi mi vyrašily nové vousy, černé jak nějácí brouci. Objevily se ještě před písemkami spolu s chlupy na předloktí a s žilami, které mi najednou vystoupily na pažích. Vzal jsem žiletku a přiložil si ji k jedné tváři.

Když se Diego poprvé holil, děda trval na tom, že mu u toho musí asistovat. Kroužil kolem něj jako medvěd okolo včelího hnízda a tajil dech pokaždé, když si Diego přejel břitvou po tváři. Když pak bylo po všem, došlo mu, že má holicí pěnu

na nose. Diego se rozesmál a děda toho večera otevřel lahev vína, abychom to oslavili.

Nakonec jsem žiletku zase odložil. Případala mi těžká. Až pak jsem si všiml, že se mi na kůži leskne kapička krve. Ale neřízl jsem se. Diegova krev vypadala stejně jako ta má.

Změnil se ze dne na den. Po prvním roce vysoké školy.

Zapsal se na filozofii, jenže v lednu se rozhodl nejít na zkoušky s tím, že není dostatečně připravený. Tu zimu pendloval nahoru a dolů mezi Turínem a Valle d'Aosta, kde pracoval jako lyžařský instruktor. Po návratu se pustil opět nadšeně do studia.

Chodíval za mnou a povídal mi o tom, co zrovna čte. Objevil nějakou starou knihu o okultismu. Na obálce měla pyramidy. Spoustu času trávil tím, že si z ní na papír přepisoval různé úryvky, které mě pak nutil předčítat. Nebránil jsem se a on mezitím vždycky vyzdvihoval nezměrnou šíři svých myšlenek. Říkával, že je blízko čemusi velkému, co dokáže odhalit jedině on. Hovořil o biblických prorocích, o tom, jak byla Izaiášovi odhalena pravda. Stačilo jen klást ty správné otázky.

Občas mě po těch dlouhých rozhovorech zkoušel, aby se ujistil, že má mou podporu, a já jsem předstíral, že uznávám jeho velikost. Pokud jsem to nedělal, začal mě podezírat. Přestože studoval s nadšením, na červencové ústní zkoušky nedorazil.

Koncem srpna přinesl domů vojenskou uniformu, brožurku vojenské akademie v Modeně a bednu plnou válečných knih a filmů. Najednou přestal mluvit, po bytě chodil ve vojenském saku, vyhýbal se společným jídlům a zdržoval se hlavně u sebe v pokoji. Jednou brzy ráno, když jsem šel na záchod, jsem přes zavřené dveře uslyšel jeho hlas.

Zastavil jsem se a poslouchal.

Mluvil rychle, jako když je člověk na někoho naštvaný. Občas zvedl hlas, pak propukl v záchvat tichého, kontrolovaného smíchu. Nakonec jsem pomalu otevřel dveře a překvapil jsem ho, když si holil hlavu. Na podlaze se válela změť tmavých loken. Diego stál do půl těla nahý před zrcadlem a přejížděl si po lebce žiletkou znovu a znovu, přestože už mu z ní tekla krev. Na temeni mu zářilo načervenalé mateřské znaménko, stejné, jako mívala máma.

Když se na mě tehdy otočil a zadíval, poprvé mi připadalo, že je jiný.

„S kým to mluvil?“ zeptal jsem se opatrně.

Diego se znovu zaměřil na svůj odraz v zrcadle. „Opakoval jsem si lekci.“

„Jakou?“

Vtom mě zavolal děda z kuchyně.

„Přijdeš pozdě do školy,“ odbyl mě Diego.

„Co teď studuješ?“

Opláchl žiletku a oholil si s ní zbytek tváří, kde měl stále ještě pěnu na holení. Pak se usmál.

„Naši historii,“ odpověděl.

Toho večera, s hlavou plnou škrábanců, nám oznámil, že se rozhodl ukončit studium na univerzitě.

„To je škoda,“ poznamenal děda.

„K ničemu to nepotřebuju.“

Potom jsme se chvíli soustředili na jídlo a tiše a důsledně žvýkali, dokud děda nezvedl oči od talíře. „A co teda potřebuješ?“

„Jen pár měsíců,“ odpověděl mu Diego. „Musím složit zkoušky na akademii.“

„A co doufáš, že tím získáš?“

Bratr si ubrouskem otřel ústa, pěkně pomalu, a zpracovával přitom poslední sousto. Pak si trochu odkašlal, ale místo odpovědi se zvedl od stolu.

Děda mu ukázal vidličkou na hlavu. „Možná jsem měl čekat, že mě takhle ponížíš,“ řekl. „Ale člověk nikdy neví.“

Diego přikývl a odkráčel z kuchyně.

Následující zimu strávil opět na horách. Volal pravidelně z jedné telefonní budky v době večere, aby si mohl být jistý, že mě zastihne. Vždycky mluvil nejdřív s dědou a pak si vzal k telefonu mě.

„Učíš se?“ vyptával se.

„Dělám, co můžu.“

„Nemluv jako slaboch.“

„Učím se.“

Následovalo ticho.

Jako bych ho v té budce úplně viděl, schovaného před vánicí. Límeček vytažený až k bradě, nedopalek cigarety položený na telefonu.

„Vyber si předmět.“

„Už musím jít, jsme uprostřed jídla.“

„Dobře, takže dějepis.“

Pokaždé jsem si sedl na gauč a čekal na jeho otázku. Když se to stalo po několikáté, děda pro mě do obývacího přestál chodit, začal mi jídlo nechávat v mikrovlnce a já jsem si je dojídal později, když myl nádobí.

„Zněl dobře,“ říkával děda s rukama ve dřezu.

Diego mě nikdy nepustil od telefonu, dokud si nebyl jist, že jsem připravený. Se zkoušením však začal už dávno předtím, když jsem byl ve čtvrté třídě.

Můj rozvrh znal vždycky nazpaměť a věděl, kdy a z čeho mě čeká zkoušení. Pokaždé když se vrátil do města, si zašel promluvit s mými učiteli. Ačkoli pobýval daleko, bylo nemožné před ním cokoli utajit. Proto jsem byl vždycky připravený. Občas jsem si z něj dělal legraci a předstíral jsem, že ne.

On to věděl, ale stejně se vždycky uklidnil až potom, co jsem s legráckami přestal a začal to brát vážně. Pak se mu vrátila dobrá nálada a chtěl, abych mu ještě předal dědu.

„Jak se zdál tobě?“

Když jsem neodpovídal, děda vždycky zastavil vodu a otočil se ke mně.

„Mluv nahlas, já už špatně slyším.“

„Nic jsem neřekl.“

„Důležité je, že nám pořád volá,“ uzavřel to pokaždé.

Dělal to až do Vánoc, kdy nám oznámil, že už se nevrátí. Pak se ukázal ještě jednou, aby mi s pětidenním zpožděním popřál k narozeninám. A potom zmizel. V následujících dvou týdnech děda několikrát málem odjel do hor. Když se pak konečně rozhodl, že to opravdu udělá, Diego nám znovu zavolał.

Mluvili spolu dlouho.

„Soustředí se na testy.“ Děda stál před mou postelí, oči sklopené k zemi. „Proto prý nevolal.“

Četl jsem si dál.

„Říkal, že tě mám pozdravovat.“

Na jaře se Diego vydal do Modeny, kde během několika dnů absolvoval písemné, ústní i psychologické testy.

Vrátil se úplně vyčerpaný a nervózní z výsledků, které měl obdržet až v půlce léta, ale s tím svým starým dobrým úsměvem na rtech. Sice dál trávil spoustu času u sebe v pokoji, ale jedl s námi a vyprávěl nám o tom, jak to chodí na akademii, nebo o tom, jak tvrdé disciplíně se rekruti musejí podrobit. Až se jednoho dne dostavil ke stolu opět podmračený a tichý. Tou dobou jsem byl ve třetím ročníku na střední škole a zbývalo mi jen pár dní do zkoušek, tak jsem si šel po večeri brzy lehnout. Vzbudil mě jejich křik. Hádali se v kuchyni o nějakém výcvikovém pobytu. Diego se ho chtěl za každou cenu zúčastnit.

Zvedl jsem se a šel na záchod. Když uslyšeli dveře, okamžitě zmlkli. Od té doby si dávali pozor, abych je neslyšel. Přes den se jeden druhému vyhýbali, a když jsem šel spát, znovu začali.

Večer před naším odjezdem jsem se však po špičkách vyplížil z pokoje a zaslechl slova, jimiž Diego vyčerpaný hádkou s dědou jejich rozhovor ukončil.

„Pro mě to nejsou prázdniny,“ řekl. „Běda, jestli mi budete bránit.“

Umyl jsem si obličej, popadl kufr a začal ho plnit svršky. Zmuchlané jsem je házel dovnitř. Když jsem přiklopil víko, zadíval jsem se na poličku se svými modely. Spočítal jsem je. Jako vždycky, když jsem byl nervózní. Pohledem jsem se zastavil u Eiffelovy věže, prvního modelu, který jsem postavil. Dal mi ho děda. Po té nehodě.

Jednoho rána mě zavolal do obýváku. Byl jsem ještě v pyžamu a vzhůru teprve chvíli. Děda stál uprostřed pokoje a kolem nohou mu v umělém horském terénu jezdil model vláčku. Popošel jsem blíž. Lokomotiva se ztrácela v polystyrenových tunelech a projížděla těsně okolo gumových borovic i osamělé chaloupky, z níž na ni mávaly tři postavičky. Cestou z kopce zrychlovala ke stanici umístěné v nížině, kde ležel koberec z umělé trávy, a odtud hned vyrazila na další okruh, aniž jsem se jí stačil být jen dotknout.

Našel jsem vypínač a po několika kolečkách jsem dráhu vypnul.

Vagonky se zastavily před tmavým tunelem. Naklonil jsem se nad budovu stanice, abych si prohlédl okénka, šindele na střeše a pevné zdi vytvarované z plastu. Po stranách je lemovala dvě sloupořadí s dřevěnými lavičkami pro pasažéry, mezi nimiž byli rozmístěni muži ověšení zavazadly, nějaká paní držící za ručičku děvčátko, dva stařečci v oblecích a kamelot

mávající novinami. Pod lampou stála miniatura výpravčího. Z osamělé chaty jsem vyndal tři panáčky a postavil je před lavičku u výhybky. Děda na to nic neřekl, nechal mě, abych si hrál po svém.

Ovšem následujícího rána vláček zmizel a na jeho místě se zjevila kartonová krabice, na níž byla nakreslená Eiffelova věž.

Strávil jsem celé dny zíráním na jednotlivé dílky, které jsem si vyrovnal do řad na koberec, aniž jsem přišel na to, kde začít. V obýváku se občas ukázal Diego, aby zjistil, jestli jsem už nějak pokročil, ale nepřipadalo v úvahu, že by mi pomohl. Prý na to nemá trpělivost a stejně se mu nelíbí představa, že takové stavby někdo zjednoduší a přizpůsobí malému formátu.

Nakonec mě zachránil děda. Prostě si jednou sedl na zem vedle mě a zůstal tam až do chvíle, kdy se věž majestátně vztyčila uprostřed obýváku.

Tiše jsem si ji osahal. Překvapilo mě, jak je kompaktní. A ten pocit se pro mě stal nezbytností.

Od té doby jsem dědu nutil, aby mě bral do obchodu s modely, kdykoli to šlo, a dny mi začaly ubíhat rychle. Trávil jsem je doma na koberci, ponořený do moře dílků, jen abych našel způsob, jak udržet každou další konstrukci na nohou. Diego mě s rukama založenýma na prsou mlčky pozoroval.

Jednoho dne mě přišel vyzvednout ze školy.

Řekl mi, že mě čeká překvapení. Zahnul do ulice, kterou jsem neznal, a pustil rádio. Vjeli jsme do průmyslové zóny mezi staré budovy, tramvajové koleje a otevřené kontejnery stojící na rozích ulic.

Najednou přibrzdil a díval se z okénka na stavenišťe obehané bezpečnostní páskou.

„Co je to za místo?“ Ztlumil rádio, ale motor nechal běžet. Chvilku si skrze čelní sklo prohlížel ulici. Pokaždé když kolem někdo prošel, se zamračil. Pak najednou otočil klíčkem v zapalování a vystoupil z auta.

„Pohni trochu,“ sykl na mě, když jsem za ním krácel podél opuštěné fabriky. Zastavil se před plechovými dveřmi, rozhlédl se a vyrazil je ramenem.

„Nedělám to poprvé,“ řekl v odpověď na můj tázavý pohled.

Okny proudilo do prašného prostoru světlo. Strop se skrýval vysoko nad námi v pološeru. Chvilku nás sledovalo menší hejno holubů, ale brzy si nás přestali všimát.

„Člověku z toho běhá mráz po zádech, co?“

Vedl mě až dozadu k nouzovému schodišti, po kterém jsme vystoupali na střechu. Venku byla taková zima, že jsem musel bradu přitisknout ke krku, abych se před ní chránil. Diego pokračoval až k okraji střechy a pokynul mi, abych ho následoval.

Když jsem došel až k němu, ukázal na staveniště, kolem něhož jsme projížděli. Čtverec obehnaný ze všech stran bezpečnostní páskou, v jehož středu se krčil bytový dům na spadnutí. Dělníci okolo něj vykopali jámu a z ní trčely jako kořeny zubů základy.

„Budovy jsou jako my,“ prohlásil, aniž odtrhl oči od činžáku. „Čím jsou větší, tím jsou složitější,“ pokračoval a ukázal na nedalekou boudu, kolem níž postávali dělníci ve žlutých helmách. „A nakonec nejde zjistit, kde je chyba.“

„Co se tady stalo?“

„Takových baráků je tu plno. Postavili je rychle a z levných materiálů.“ Pak jsme několik minut mlčky pozorovali dělníky, kteří z budovy vycházeli. Diego se nakonec zhluboka nadechl a znovu spustil: „Strávíš celý život na jednom místě a nakonec zjistíš, že ti mohlo kdykoli spadnout na hlavu.“

„Kdys na to přišel?“ zeptal jsem se ho a dělníci si začali nasazovat ochranná sluchátka proti hluku. Diego se na mě dlouze zadíval.

„Četl jsem o tom v novinách.“

„A co ti, kteří tu dřív bydleli?“

„Je těžké najít na věcech vady,“ opáčil. „Zvlášť když je máš rád.“

Na to jsem už nic neřekl.

„Mě to nutí k zamyšlení,“ uzavřel.

V tu chvíli se ozval výbuch a všechno kolem nás se otrásl. Jako když se za bouře chvěje celá zem. Chytil jsem se zábradlí a zachvátila mě rostoucí panika, že se pod námi propadne střecha. Aniž se přestal dívat dolů, Diego mi položil ruku kolem ramen.

„Neboj,“ řekl a trochu mě k sobě přitiskl. „Tady jsme v bezpečí.“

Přímo před námi se začal zvedat hustý oblak dýmu.

Celá budova se zavlnila, jako když se oklepává pes. Pak následovalo krátké ticho a po něm další exploze. Napočítal jsem jich celkem pět.

„Řízené detonace,“ vysvětlil mi Diego.

„Jako že tam odpálili bomby?“

Jeho odpověď se utopila v dlouhém ohlušujícím zadunění, po němž se celý barák začal hroutit k zemi, ponořený do houstnoucího oblaku kouře. Suť a trosky se rozvalily přesně k ochranným pásům a pak se kolem opět rozhostilo ticho. Diego to vše pozoroval s tvrdým, nelítostným výrazem, zatímco já jsem se snažil představit si, jaké to asi bylo, v tom domě bydlet. Diego pak mlčel i celou cestu zpátky, kterou jsem strávil s čelem přilepeným na bočním okénku. V uších mi stále zněly výbuchy.